ՀԱՆԴԻՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՎԱԾ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Ա ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԾՆՆԴՅԱՆ 66-ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐԶԻՆ

1998 թվականի օգոստոսի 27-ին Վեհաբանի հանդիսասարահում հավաքված մեծաթիվ հոգևորականներն ու հավատացյալները խոր ապրումով ու ներշնչումով տոնախմբեցին Հայոց Հայրապետության 131-րդ արժանընտիր գահակալի՝ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Վեհափառ Հայրապետի ծննդյան 66-րդ տարեդարձը:

Վաթսունվեց տարիներ առաջ էր, որ երկնուղեջ մայրիների հայրեմիքի գողտրիկ ու, Վեհափառ Հայրապետի բառերով իսկ ասած, «Սյունյաց աշխարհի նման սլացիկ բարձունքներ ու գահավեժ գառիվայրեր ունեցող» մի հայամիստ գյուղում՝ Քեսապում, առաջին անգամ հայացքն ամառային բորբ արևին հառեց ապագա Հայրապետը Հայոց:

Եղան, եղան գուցե աչքեր, որոնք տեսան, թե ինչպես բազում-բազում ավետաբեր աղավթիներ այդ օրը, դափնեփայտերն ի բերան, ճեղքեցին երկնի լագուրը՝ համայն հայությանը ցնծությամբ ծանուցելու. «Ուխտաւոր Աստուծոյ եղիցի մանուկն անդաւտին յորովայնէ մօր իւրոյ միմչել ցօր մահուան իւրոյ» (ԴԱՏ. ԺԳ 7):

Եղան գուցե նաև կանխատեսողներ, որ զգացին, թե պատմական առաքելությունն իրականացնելու ծանր լուծ է վիճակվելու «մանուկ ուխտավորին», և աղերսագին պաղատեցին Բարձրալին, թե «Թեթևացո, Տէր, զծանր լուծ Բո», որպեսզի իրականանան Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսության 131-րդ գահակալի նվիրական ու փրկչաշավիղ խոհերն ու երազանքները:

Ապագան այդպես ճշմարտորեն կանխատեսողներին ձայնակից, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Ա Ամենայն Հայոց Հայրապետի ծննդյան 66-րդ տարեդարձի առիթով, Նորին Սրբությանն այսօր արևշատ երկար ու բեղմնավոր օրեր ու տարիներ են մաղթում նաև Հայոց Հայրապետության հովանու ներքո ապրող ու գործող հոգևոր ու աշխարհիկ այրերն ու հավատացյալներն ընդհանրապես, որոնց հայացքներն առ Աստված լռելյայն «արտաբերում» է, թե Ով Տէր, Ով Աստված, «ընկալ բանիցս յօդուած Բեզ ի հաճութիւն»:

Ընդունիր, Ով Տէր, նաև այն բարձրացյալ բառերի ու մաղթանքների հեղեղը, որը բխում էր Նորին Սրբության տարեդարձի տոնախմբման երեկույթի մասնակիցների աչքերից և հիասքանչ երգերն ու շարականները կատարողների ձայների մեղրածոր հնչյուններից:

Հանդիսությունը բացվեց Տերունական աղոթքով, որին հաջորդեց Մայր Աթոռի դիվանապետ գերաշնորհ Տ. Ներսես արքեպիսկոպոս

Պոզապալյանի քովանդակալից խոսքը, որով Սրբազան Հայրը համառոտակի ներկայացրեց Վեհափառ Հայրապետի կենսագրությունը և գործունեության տարբեր կողմերը.

« Գերաշնորհ Սրբազան եղբայրներ և Հայր Սուրբեր, մեծարգո քաղաքապետ, թանկագին ուսանողներ, սիրելի ներկաներ և նաև այս Աթոռի պաշտոններություն,

Այսօր լրանում է Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա Հայրապետի ծննդյան 66-րդ տարեդարձը: Մենք ցանկացանք, որ այս տարեդարձը հատուկ կերպով նշվի Վեհափառի այս սրահում, ուր առիթ ունենք անդրադառնալ Վեհափառ Հայրապետի կյանքին ու գործունեությանը, անդրադառնալով հատկապես նրա ձեռնադրությունից հետո որպես սարկավազ և արեղա հոգևոր սպասավորության շուրջ 49 տարիներին: Ինձ համար շատ դժվար է Վեհափառ Հայրապետի դիմագիծը և նրա գործունեության ընդարձակ դաշտը ներկայացնելը այս երեկո, հակիրճ քառերով, որը սակայն հիմա պետք է փորձեմ կատարել:

Քեսաթի մեջ ծնված 1932 թվականին, հազիվ պատանի, ընդունված է Անթիլիասի Դպրեվանք և 1951-52 թվականներին Նորին Սրբությունը սարկավազ էր արդեն այդտեղ և 52 թվականի հոկտեմբերին էլ ձեռնադրվեց հոգևորական: Ես վկաներից մեկն եմ նրա ձեռնադրության: Այդ շրջանին առաջին դասարանի ուսանող էի: Հետագա տարիները, բնական է, Վեհափառի համար եղան ուսումնատենչության և էկոմենիկ աշխարհի մեջ ծավալվելու, ինչպես նաև Անթիլիասի դպրեվանքը ծաղկեցնելու մի շրջան: Նա, Աստծո կամոք, Օքսֆորդում երբ իր ուսումը կատարելագործեց, վերադարձավ Անթիլիաս՝ կաթողիկոսարան, և մեծ ջանք գործադրեց՝ Դպրեվանքի մակարդակը բարձրացնելու և Դպրեվանքին տալու աստվածաբանական իսկական մակարդակ:

1962 թվականին նա եպիսկոպոս ձեռնադրվեց, և ահա տեսնում ենք Վեհափառ Հայրապետը կարևոր չորս բնագավառների մեջ.

Առաջինը նա եղավ կրթության, դաստիարակության, հոգևոր սնունդ տվող մեծ, գործող և առաջնորդող դեմք: Դպրեվանքի կյանքը բարձրացավ, և այսօրվա սերունդը կիրիկյան Աթոռի կպարտի իր հոգևոր դաստիարակությունը և կրթական մակարդակը Վեհափառ Հայրապետին:

Զբաղարարվեց միայն Դպրեվանքով, այլ Լիբանանի մեջ գործող ուսումնական, համալսարանական կազմակերպությունների աշակերտության գլուխ անցավ և կարողացավ համալսարանականներից մի փաղանգ կազմել, որով կարողացավ Հայ Եկեղեցու գործունեությունը ծավալել և ընդարձակել այդ բնագավառում: Վեհափառը եղավ գրքի և գրականության մարդ: Նա սիրեց գիրքը և գրականությունը: Ինք ստեղծագործեց և իր ստեղծագործությամբ կարողացավ ստեղծել հայ հոգևոր գրականության այս վերջին շրջանի նշանակալից մի շարք գործեր: Սիրեց

գիրքը և հատուկ գրքի օր նշանակեց, որ տարվա մեջ մարդիկ գային, հայ գրքով հետաքրքրվեին: Նրանք, որոնք հետագած էին գիր ու գրականությունից, մետրոպոլիտան մեզի տրված ժառանգությունից, նրանց ետ բերեց դեպի այդ գիրն ու գրականությունը:

Վեհափառ Հայրապետը եղավ նաև մշակույթի և արվեստի մարդ, քաջալերեց մշակույթը և ամեն տոն օր Լիբանանի մեջ կամ այլուր, ուր որ գտնվեց, միշտ ներկա եղավ արվեստի բնագավառի համարյա բոլոր հավաքույթներին, իր խոսքով և իր ջատագովությամբ հատկապես հայ ժողովրդի արվեստը և մշակույթը լուսաբանեց և վեր բարձրացրեց, ժողովրդի հասուն մակարդակի վրա բերեց: Տալով կարողացավ մշակույթի և արվեստի ռահվիրա դառնալ:

Վեհափառ Հայրապետը մեծագույն, Հայ Եկեղեցու վերջին 20-30-40 տարիների վրա տարածված շրջանների էկոմենիստը դարձավ, հոգևոր գործունեության առաջին իսկ շրջանից հետաքրքրվեց և իր ջանքերը յխնայեց էկոմենիկ կյանքում, լինի դա միջազգային, Եկեղեցիների Համաշխարհային Խորհրդի մակարդակով, Մերձավոր Արևելքի Եկեղեցիների աշխատանքով: Եվրոպայի Եկեղեցիների և այլ հարանվանության մեջ դարձավ առաջնորդողը որպես էկոմենիստ, այսինքն՝ Եկեղեցիների միության ջատագովը դարձավ: Նա կարողացավ բարձրանալ վեր և դառնալ միջազգային մի դեմք: Այդ կփաստն նաև անցյալ տարվա Գրաց քաղաքում տեղի ունեցած Եվրոպայի Եկեղեցիների համագումարի ընթացքում Վեհափառ Հայրապետի ներդրած այնքան իմաստուն, այնքան արդիական, այնքան միասնական և միութենական թեքումով գրված խոսքը:

Ես չնշեցի, թե Հայ Եկեղեցու ծոցում ինչպիսի դեր կատարեց Նորին Արքայությունը որպես հոգևորական, որպես վարդապետ, որպես եպիսկոպոս առաջնորդ, որպես հովիվ: 1977 թվականին նա ընտրվեց Ռիվանդ կաթողիկոս Խորեն Ա Հայրապետի կողքին որպես աթոռակից Հայրապետ, որպեսզի Կիլիկյան Աթոռի գործերը նոր թափով, նոր ընթացքով զարգանային:

Վեհափառ Տեր, 1995 թվականին հայ ժողովուրդը և Ազգային Եկեղեցական ժողովը Ձեզ ընտրեց որպես Ամենայն Հայոց Հայրապետ՝ բերելով Ձեզ Կիլիկյան Աթոռից Հայաստան: Եվ այս չորս տարիների ընթացքում Ձեր աշխատանքը, Ձեր ջանքը դեռևս չենք կարողանում բավական չափով գնահատել, բայց այն անչափելի է, անգնահատելի է:

Ողջ լեբուք, Վեհափառ Տեր: Ես չեմ հիշատակում Ձեր չորսամսյա բացակայությունը Ռիվանդության պատճառով: Մենք Ձեր մեջ տեսնում ենք այն աստվածային ավյունը և ուժը, որով Դուք պիտի դիմագրավեք բոլոր տեսակի Ռիվանդությանց և պիտի առաջնորդեք Ձեր հավատավոր հոտը ճշմարտության ու լուսի հավերժական ճամփով»:

Այսպես, Սրբազան Հոր հրավերով, մախամուտքից հանդիսասարհ հրավիրվեցին Երևանի կամերային երգչախմբի անդամները՝ խմբավար Հարություն Թովհիկյանի առաջնորդությամբ:

Ծնորհաշատ երգիչ-երգչուհիների ընծայաբերական հայտագիրն սկսվեց հայրապետաշունչ «Հրաշափառ»-ով: Այնուհետև հաջորդաբար հնչեցին Սահակ Ձորափորեցու, Կոմիտաս վարդապետի և Բարսեղ Կամայանի ստեղծագործությունները՝ «Այսօր ձայնն հայրական», «Էջ Միածինն ի Հօրէ», «Սուրբ, սուրբ», «Նոր ծաղիկ», «Լոռվա գուրամերգ», «Նամուր», «Օրոր»...:

Հանդիսության վերջում ներկաներին իր հայրապետական պատգամն ու հայրական օրհնության խոսքը հղեց Վեհափառ Հայրապետը՝ համեստ ու հպանցիկ մի անդրադարձ կատարելով օրվա խորհրդին.

«Նախ և առաջ հայտնեմ ձեզ բոլորիդ, որ ինձ համար սա մի բոլորովին անակնկալ հանդիպում է: Ես խորհեցա, որ մենք առաջին հարկում մի փոքրիկ միաբանական հավաք պիտի ունենանք հայր և որդիք միասին: Բայց չէի գիտեր, որ այսպիսի գեղարվեստական բարձրորակ մակարդակով, այսպիսի ապրումով պիտի ապրեցնեիք այստեղ հավաքված մեր սրբազան եղբայրները, միաբանության անդամները, Հոգևոր Ընծարանի սաները, ուխտավորները և ներկաները: Հետևաբար ես պարտք եմ համարում իմ շնորհակալությունները հայտնել մեր միաբանությանը, որ կազմակերպեց այս հավաքույթը ոչ թե՛ մրա համար, որ իմ անցնող վաթսուհին տարիներին անդրադառնալու մի առիթ եղավ այդ, այլ եղավ նաև Եկեղեցու համդեպ մեր ժողովրդի կապավածության և՛ նշան, և՛ մղիչ ուժ: Վաթսուհի տարիները ինձի չեն պատկանի, Աստծուն, Եկեղեցուն և ժողովրդին կապտկանի: Եվ եթե մրա մեք որևէ մի հունդ կա, սերմ կա ցորենի, այն կցանվի մեր ժողովրդի կյանքում և եթե երբեք պտուղ տա, դա կլինի Աստծու պարգևը և շնորհքը իր տված մի ցորենահատիկին համար:

Ես խոր ապրումների միջից անցա, երբ ունկնդրեցի երգող խմբին: Ձեր առաջին բաժնում, երբ երգեցիք հոգևոր շարականներ, մանկությանս օրերի այն թարմ հիշատակները վերակենդանացան իմ հոգու մեջ, երբ ամեն առավոտ և ամեն երեկո մեր տնից, որ մոտ էր եկեղեցուն, լսում էի երգող այդ շարականները: Եվ այդ շարականները այնքան թափանցեցին հոգուս մեջ, որ իմ ուղեքը առաջնորդեցին ինձ դեպի եկեղեցի: Ծարականները երաժշտություն չեն, շարականները աղոթք են, որ ձայների ներդաշնակության միջից ազնվորեն դիմագրավում են մարդկանց: Նա, որ շարական երգած պահին չի աղոթի, մա ձայնի շրջագծին միայն ենթարկված կլինի: Բառերը կյանք ունեն: Ծարական երգել՝ կնշանակի առաջին հերթին աղոթել:

Երկրորդ, երբ դուք երգեցիք ազգային, գեղջկական, ազգագրական

մեր երգերը, ես ինձ երևակայեցի այս տղաների շարքում, հավանաբար այս փոքրիկի տարիքում, երբ «Նանոր» հորինող Կամայանի խմբի մեջ էի երգում մեր գյուղում՝ Քեսարում, և «Օրորը» երգում էի նրա տիկնոջ խմբում: Եվ նրանք մի այնպիսի ոգևորություն էին ստեղծում, որ հավիտենական ապրումների մեջ էիր հայտնվում: Այո, Կամայանը չի մեռնի: Նա պիտի ապրի և ձեզնով պիտի ապրի, երգիչներով: Նա անշուշտ պիտի ապրի, բայց նա նաև պետք է ապրեցվի: Եթե այդ ապրումներով ապրի մեր ժողովուրդը, այն ատեն իր հարազատ հայության ճանապարհին մեջ կապրվի: Իսկ եթե երբեք այդ ապրումները պիտի դադարեն մեր կյանքից, մենք կդառնանք միայն մակերեսային, վաղանցուկ, ապրելու մի ընթացքի զոհեր:

Ահավասիկ չորս-հինգ օր է, ինչ վերադարձել եմ չորս ամիսների բացակայությունից հետո և ամեն ինչ՝ ակնքներս, սիրտս, հոգիս մղկտում են, երբ այնպիսի երաժշտություն եմ լսում օտարի բառերի մեջքն: Մեր բանաստեղծությունները կխառնվին օտարների գրվածքներում: Հայության ոչ մի հոգի չի մնա, և մենք մեր երկրի մեջ կօտարանանք: Ես չեմ ասում, թե ուրիշ մշակույթների հետ կապ չպահենք: Սրբազանն իր խոսքի մեջ ճիշտ ասաց, որ ես շատ ազգերի մեջ ապրեք եմ, ուրիշ Եկեղեցիների, ուրիշ մշակույթների հետ շփվեք եմ և հարստացեք եմ, բայց ոչ թե իմ ինքնությունը, իմ հայությունն անտեսելու ապրումով: Հիմա նոր փորձանք մը կա մեր Հայաստան աշխարհում՝ օտարը կապկել, օտարին ոչ բարձր տեսակը, ոչ էլ ներշնչվել նրանցից, մարտահրավեր ստանալ, այլ՝ կապկել: Ենթակայական, ստրկական և ոչ կատարելագործված: Մի գեղարվեստական գործի դերը չի ընկնի, բայց արհեստականինը կընկնի: Մենք հաճախ զոհերը կդառնանք այսպիսի ճաշակների: Ես գնահատում եմ ձեզ և ձեր նման բոլոր երգչախմբերին՝ կամերային կամ այլ, ձեր դեկավարին՝ պարոն Թոփիկյանին, որին ես մոտից ծանոթ եմ Բելրուֆից և գիտեմ, թե ինչպիսի ապրումով նա կապված է ձեզ՝ երաժշտությունը մեր ժողովրդի մեջ տարածելու, խորացնելու համար: Սրտանց հաջողություն եմ ցանկանում ձեզ:

Միրելի հոգևոր եղբայրներ և ուխտավոր ազգայիններ, ես կյանքի մասին փիլիսոփայություն անելու կարիքը չեմ զգար: Բայց այս վերջերս, չորս ամիսների իմ առողջականին մեջ ունեցած նեղություններս ինձ համար մի առիթ եղան՝ անդրադառնալու, մտածելու կյանքի և կյանքի իմաստի ու արժեքի մասին: Հեք եղել է կյանքս վաթսուներկու տարիների ընթացքին, հեք, վազք, չեմ ասում գնացք: Ինձ ծանոթ բոլոր փոքր եղբայրները գիտեն այդ մասին: Բայց այս չորս ամիսների ընթացքում մտածելու շատ առիթներ ունեցա, և Հակոբ Օշականի մեկ խոսքը մեծ նշանակություն ունեցավ ինձի համար: Նա ասում է՝ կյանքը ուրիշ իմաստ կառնի, երբ մահվան մագնիսը նրա մոտեն կանցնի: Չտանի նրան, բայց վախը, վտանգը նրան կարթնացնի կյանքի իմաստի մասին մտածելու:

Ի՞նչ ենք անում մենք: Կյանքը մերը չէ: Աստծու տուրքն է: Սա մեկ ճշմարտություն է, որ ոչ ոք կարող է հերքել: Եթե մենք կյանքի տերը չենք ու կյանքի տերը Աստված է, ապա մենք ո՞վ ենք: Մենք, ինչպես Ավետարանն է ասում, կյանքի տնտեսն ենք: Արտը իմը չէ, հողը ես չեմ ստեղծել, բայց հողի մշակման պատասխանատուն եմ: Եթե հողը խոսյան լինի, փշոտ դառնա, ու այգին արտի ու պարտեզի չվերածվի, նրա պատասխանատուն մենք ենք: Մենք ունենք մարդկային բոլոր տեսակի ներուժը, որ տրվել է մեզ Աստծուց: Մեզ կմնա տնտեսել, ի գործ ածել պատասխանատվության զգացումով, տվողին պատասխան տալու գիտակցությամբ: Եվ այս տվողը Աստված է: Նրա ձայնը մեր խիղճն է:

Պարտված կյանքը, փչացված կյանքը մեղքերից մեղքն է, ամենից մեղքն է: Մեր հոգևոր գրականության մեջ ասված է, որ ազահությունն է մայրը ամենայն մոլորությանց: Ես իմ անձնական տեսակետը ունեմ: Ասում եմ՝ ծուլությունն է ամենեն մեծ մեղքը, մայրը բոլոր մեղքերի: Ծուլությունը ստեղծում է պարապություն: Պարապության մեջն եմ տեղ գտնում բոլոր չարիքները, և դրա համար եմ ասում, որ կյանքը ապրում է, գործ է, շինություն է, այլ ոչ թե դատարկություն: Ներգործական ընթացք մըն է և ոչ թե կրավորական: Կյանքը չես կրե ուրիշից պարտադրված, դու կյանքը կապրես ստեղծագործական այն շնչովը, որ Աստված քո մեջ է դրել: Դրա համար Ավետարանի խոսքը այսօր ուզում եմ, որ յուրաքանչյուրիդ հոգու մեջ արձագանք գտնի: Հիսուս ասաց. «Ես եկի, զի զկեանս ունիցին եւ առաւել նւ ունիցին»: Հիսուս ասաց. «Ես եկա, որպեսզի կյանք ունենաք և առավել ևս կյանք ունենաք» (Հովհ. Ժ 10): Ատոր համար եթե այս է կյանքը, մեր մարդկային կյանքը ոչ մի տարբերություն ունի անասնականից կամ բուսականից: Բույսն էլ ծրում է, աճում և մեռնում: Ինչպես սաղմոսում է ասվում. «Մարդոյ՝ որպէս խոտոյ են աւուրք իւր, որպէս ծաղիկ վայրի՝ այնպէս ծաղկէ» (ՍՂՄ. ԾԲ 15): Մարդը չէ, որ խոտի նման է, մարդուն օրերը խոտին նման են: Ավուրք խոտի նման են: Կյանքը պիտի անցնի՝ երկար կամ կարճ: Բայց ի՞նչ կմնա այդ կյանքից: Եթե խոտ լինենք միայն, խոտին տեղն անգամ չի մնա, ծաղիկ կրոնի ու կերթա: Բայց եթե պտուղ տա, պտուղը ուրիշի մեջ կհավերժանա և ինքն իրեն կհագեցնի: Այս է մեր կյանքի իմաստը:

Ես տարեդարձները առհասարակ չեմ սիրեր: Կարծես թե դեպի վախճանը մոտենալու օրը կհիշեցվի, մանավանդ հիսունից հետո: Եվ դրա համար ոչ մի տոնակատարություն չեմ արել կյանքումս: Տարեդարձ է այսօր: Այս մեկը գեղարվեստական իր արժեքին համար ինձի հաճելի եղավ: Եթե այստեղ խոսքեր միայն հնչեին, դա ինձի համար մեծ արժեք չէր ունենա: Ամփոփ ասաց ամեն բան Սրբազանը, շնորհակալ եմ իրենից: Մի անգամ մի նախագահի Ամերիկայում ասել էին, թե ինչպես է ուզում ինքը բացման հանդեսը կազմակերպի, ասել է՝ համերգ լինի: Եվ իսկապես, մի չորս հարյուր մասնակիցներով համերգ կազմակերպվեց, ես

ևս դիտեցի այդ համերգը, դրանով իր նախազահական ծառայության քացունը կատարեց:

Ես փակում եմ իմ խոսքը, շատ չեմ ուզում երկարիլ, այժմ կյանքը պնդաես բերեց, որ իմ կյանքը ֆիզիկապես, օրինապես կապվեց իմ Հայրենիքի և Մայր Աթոռի կյանքին հետ: Վաթսուներկու կամ վաթսուներեք տարիները կյանքիս ես արտասահմանում եմ ապրել: Այս վերջին երեք տարիները ամենածանր պարտականությունը ուներիս շալկած, ապրում եմ իմ մայր հողի վրա, իմ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնում: Եվ ինչքան էլ, թեկուզ մի քիչ շունչ էլ տա Աստված ինձի և որքան երկար լինի, այդ ամբողջը ես ընծայելու եմ իմ ժողովրդին, իմ մայր Եկեղեցուն, Առաքելական Սուրբ Եկեղեցու վերանորոգման, ուժեղացման, Աստծուն հավատարմության և պատմության առջև մեր անունը պայծառացնելու կոչված առաքելությանը:

Հայրենիք ունենալը մեկ բան է, Հայրենիք պահելը՝ ուրիշ բան: Անկախություն ունենալը մեկ բան է, բայց անկախությունը ամրացնելը, գորացնելը, արժեցնելը, զարգացնելը ուրիշ բան: Եվ դրա համար մի շատ սիրուն տող կար «Նանոր»-ին մեջ՝ «Չանկլի, զիմ մորազը ինձի տուր»: Այսօր իմ խոսքը կփակեմ, առանց երածշտական ձայնի, բառերով միայն «Չանկլի, զիմ մորազը ինձի տուր»: Մեր Եկեղեցու վերանորոգումը, մեր Եկեղեցու ծաղկումը, մեր Հայրենիքի վերածնությունը՝ այս է իմ մորազը: Եթե Աստված ինձնից մի բան է խնդրում իրեն ծառայելուս համար, մի աղայանք ունեմ Նրան՝ Ով Տեր, այքդ պակաս չլինի Հայրենիքիցս և այս Մայր Աթոռը ծաղկի, բարգավաճի իր բոլոր միաբաններով: Թողնենք կյանքի այն փծուն, անցողիկ երևույթները, որոնք հաճախ մեր կյանքը կթունավորեն, և նայենք կյանքի այն նպատակին, որի համար ծնվել ենք: Եվ երկրորդ անգամ ծնվել ենք հոգևորական դառնալով, այն է՝ մեր Եկեղեցու կողքին Աստծու հոգու թարգմանությունը այդ կյանքում տարածելու համար մեր ժողովրդին մեջ: «Չանկլի, զիմ մորազը ինձի տուր»՝ արևոտ օրեր տուր իմ Մայր Աթոռին, իմ Մայր Հայրենիքին, իմ ժողովրդին: Ամեն»:

Հանդիսությունը եզրափակվեց «Հայրապետական մաղթերգ»-ով և Նորին Սրբության «Պահպանիչ»-ով:

ԱՐՇԱԿ ԱԲԵՂԱ ԽԱԶՍՏՐՅԱՆ